

93960403-4	02/05/2025	הארץ - כותרת	עמוד 16	1	8.78x23.06
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

טלוויזיה

רוגל אלפר

שתי מנחות, קבר אחד, והמון מבוכה צילום: ערוץ 13

מדינה וקבר בטבורה

טקס הדלקת המשואות, יום ד', 20:00

בטקס הדלקת המשואות השנה לא הצלחתי להתיק את עיני מהקבר שניצב במרכז הבמה, ועליו זר גדול של פרחים לבנים. לא הצלחתי להתעלם לרגע מן העובדה שבמרכזו של כל הטקס הזה ניצב קבר תהיתי אם השתנה דבר מה במידותיו. האם תמיד היה שם, במרכז הבמה, באופן כה בולט, חשוף ועירום, כששתי המנחות נעמדו משני צידי, נראו כמנחות טקס אזכרה.

והקבר הרי איננו בור באדמה. צורתו צורת ארון בעל נפח. הוא עשוי אבן. לרגע נדמה שמדובר באישיות לאומית בכירה שזה עתה מתה וארונה הוצב בכיכר העיר, כדי שהציבור האבל יחלוף על פניה. פשפשתי בחומרי ארכיון משנים עברו. הקבר תמיד ניצב שם, במרכז. אבל מעולם לא היתה הבמה כה קודרת, אפלולית, ריקה. מוות שרה עליה ומוות פיעם בה, כשהאירוע נפתח בהקראת המכתבים האחרונים של כמה ישראלים ייצוגיים שמתו בקרב או בפגיעה. מעולם לא בלט כל כך הקבר שסביבו תמיד נערך הטקס הזה. מעולם לא הודגשה וחודדה כל כך האידיאולוגיה שלפיה תפארת מדינת ישראל סובבת סביב קבר שהקבר הוא התפאורה לתפארת. מדינה וקבר בטבורה. הקבר נראה על הבמה הזו כאביון קדושה, כמזבח שהעם סוגד לו. כאילו המדינה כולה נבעה מתוך הקבר, והמוות הוא כוח החיים.

נוכרתי בשירה הקברטית של רבקה מיכאלי "בנימין זאב". "תש"טוף את העפר מן העיניים, בנימין זאב", כתב שם יעקב רוטבליט להרצל, ושאל אותו, זמן קצר לאחר מלחמת יום הכיפורים, מה דעתו על המדינה שחזה. שמו של הרצל חקוק באותיות מוזהבות גדולות בצידו די הסרקופג. נדמה שהטקס מרעיף עליו כבוד מלכים, מתייחס אליו כאל מושיע. אבל הרצל היה יהודי ליברלי ורציונלי שדרש הפרדת דת ממדינה. דמיינו מחזה שבו לפתע מציצה כף יד מהקבר (לתדהמת המנחות הפומפוזיות, שבהלתן מצחיקה) והרצל מטפס החוצה ודורש ששמו וקברו לא ינוכסו עוד לתפארת מדינת ישראל. כמובן שהמשטר ונציגיו מוועקים לרחבת הטקס, ובשידור ישיר לאומה (או חזרה גנרי לית מצולמת) מתקיים עימות בין הרצל למנהיגי המדינה. בסופו מורכרו הרצל בוגד ואויב העם. לא מספיק ציוני למהפכה הציונית שיום. קברו מסולק מהרחבה ומוחלף בקברו של כהנא. ואז מתנוצץ על הבמה השם "כהנא" באותיות מוזהבות גדולות. כהנא חי, וגם עם ישראל חי.